

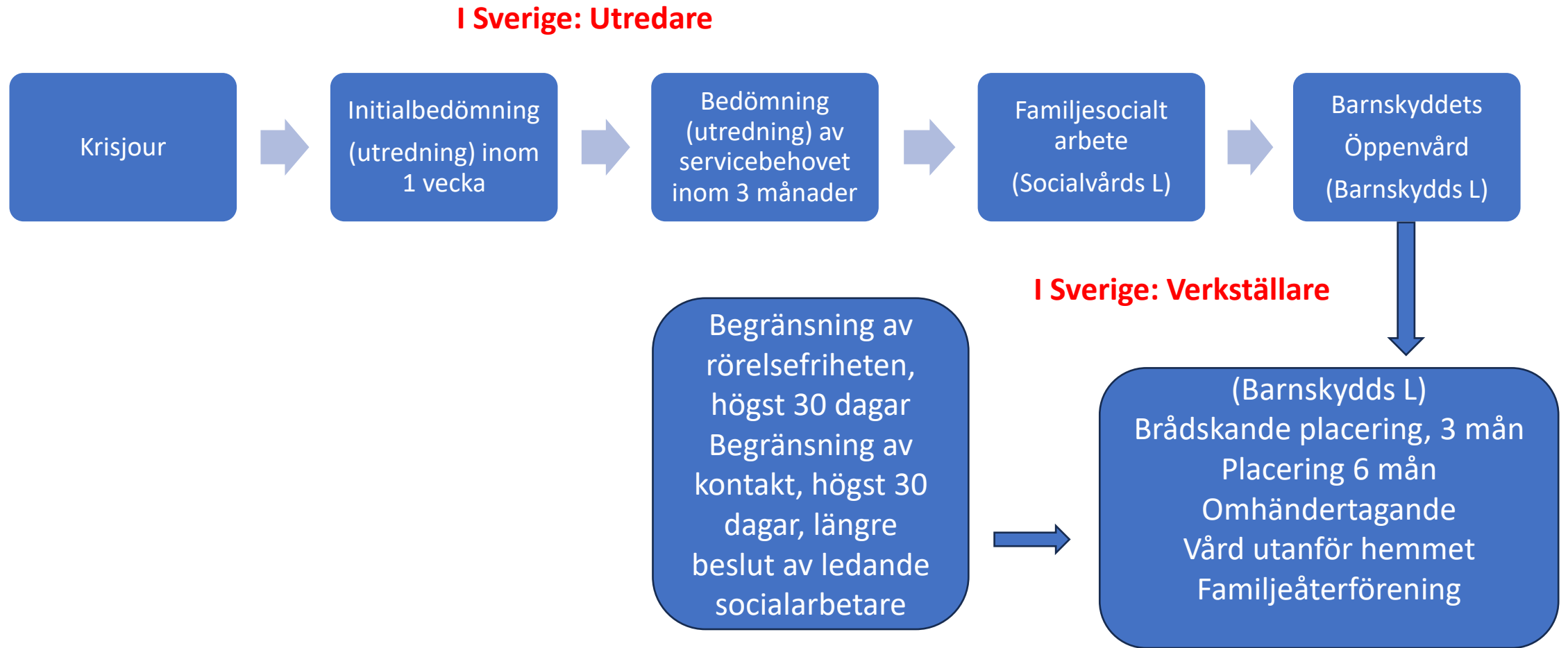
Att skapa förtroendefulla relationer och
dialog i barnskyddet
- Den systemiska verksamhetsmodellen
inom barnskyddet i Finland

Katarina Fagerström

Socialarbetare, Psykoterapeut & Utbildare

Familjeterapikongressen i Storforsen, Älvsbyn 29.8.2025

Barnskyddets process i Finland

Edited by
Steve Goodman
and **Isabelle Trowler**

Social Work

Innovative Frameworks for Child
and Family Social Work Practice

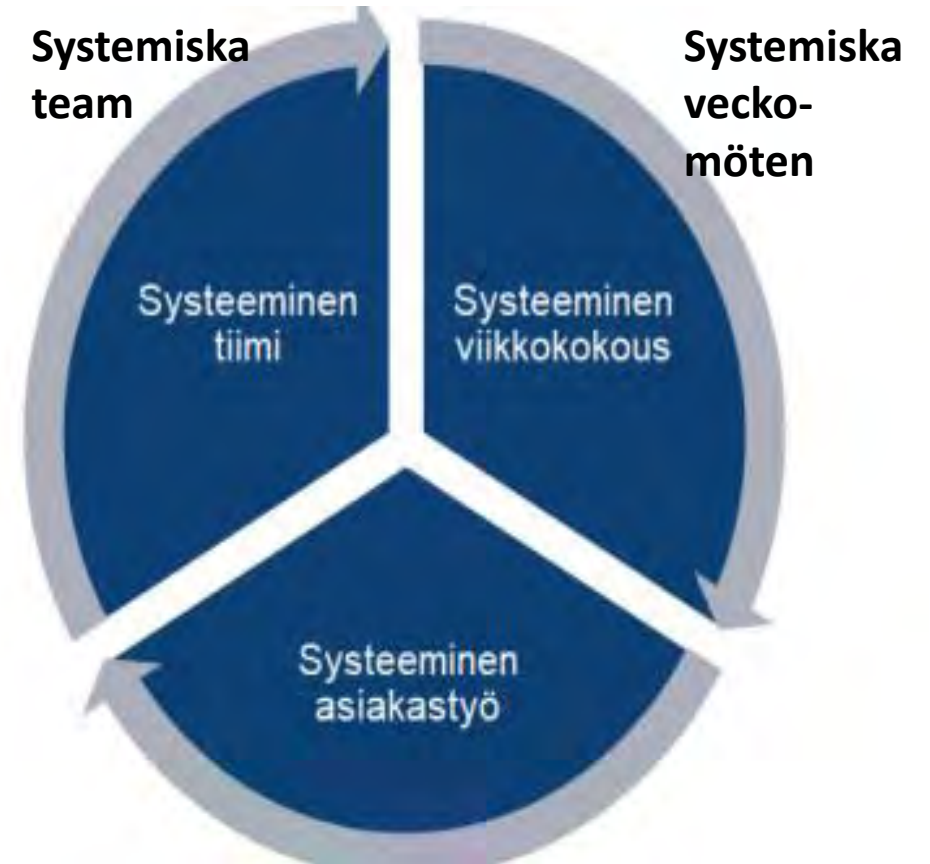
Bakgrund och utvecklingsarbete

- Den finländska arbetsmodellen fick sin början efter den engelska Reclaiming Social Work (RSW-modellen, den så kallade Hackney-modellen) 2017, som en del av programmet för förändring av barn- och familjetjänster (LAPE). (Fagerström 2016)

Tre kärnelement i den systemiska verksamhetsmodellen (Aaltio & Isokuortti 2019)

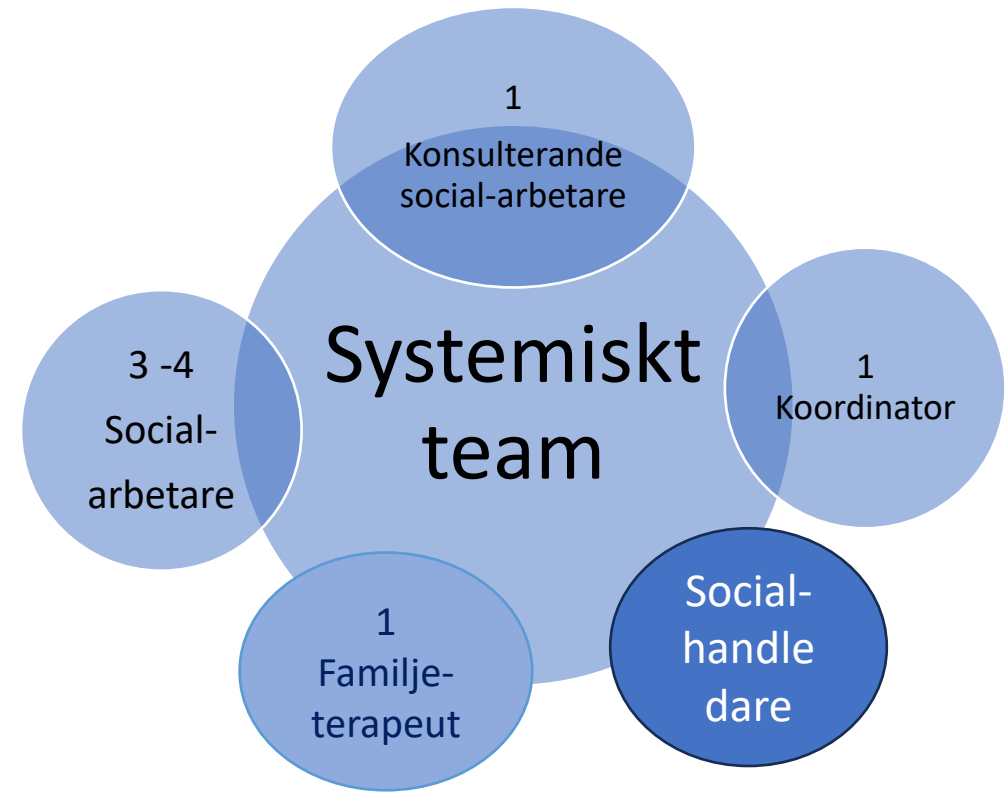
- Verksamhetsmodellen har tre kärnelement, som alla sammankopplade:
- Systemiskt klientarbete
- Strukturen för ett systemiskt team
- Systemiska veckomöten

Systemiskt klientarbete

Strukturen för det systemiska teamet

- Ledande socialarbetaren fungerar som konsulterande socialarbetare – leder mötet
- Socialarbetaren presenterar ärendet tillsammans med familjen och berättar vad de vill ha hjälp med och synpunkter på
- Koordinatorn (ofta socialhandledare) fungerar som sekreterare. Ritar släkträd eller andra arbetsredskap tillsammans med socialarbetaren och familjen
- Familjeterapeut och övriga team medlemmar fungerar som reflekterande team

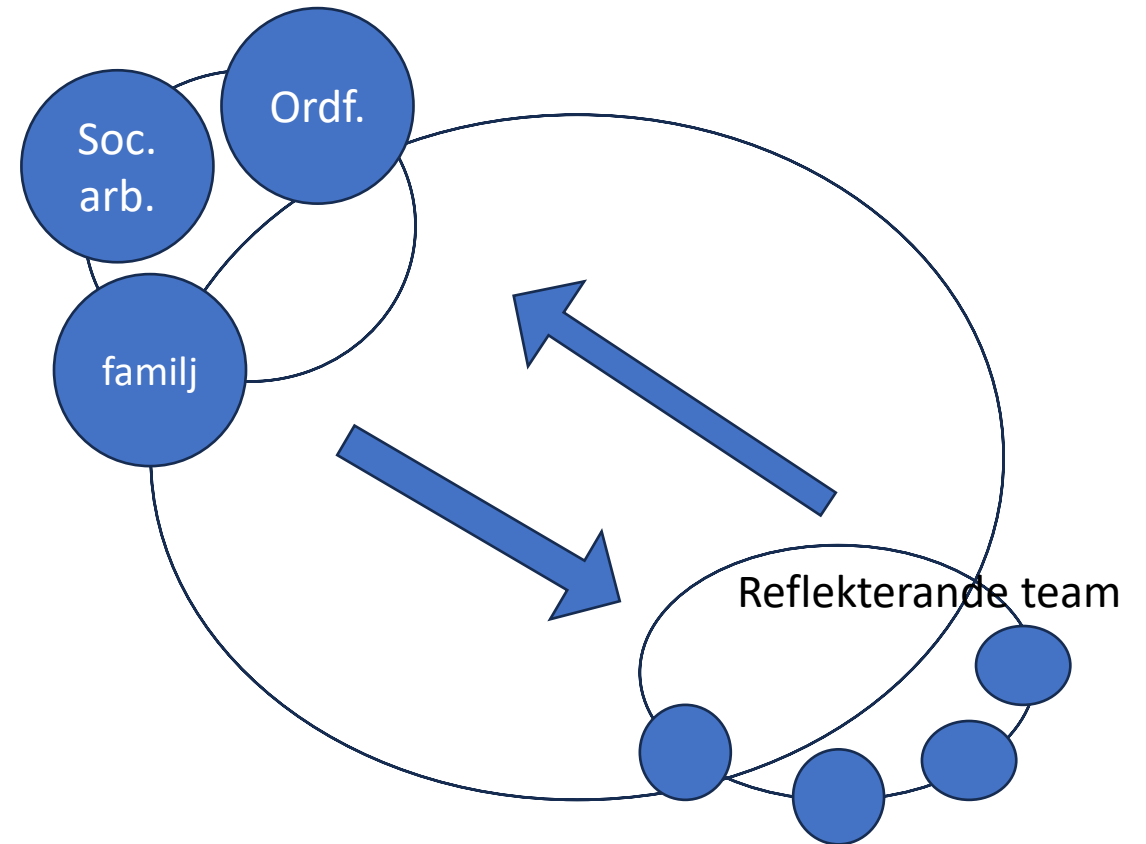

Det systemiska veckomötet

- Möte en gång i veckan när teamet hinner stanna upp, diskutera klienternas situation
- Ibland som inre konsultation
- Ibland med en familj på plats
- Periodvis genomgång av klienter enligt Trafikljusmodellen
- Rött – oklar handlingsplan, ofta kaos och snabbt föränderliga situationer
- Gult – Inget akut, men inte helt klart hur arbetet löper
- Grönt – Klar handlingsplan och arbetet löper som planerat
- Målsättning: Att teamet känner till varandras klienter och ingen behöver belastas ensam

Samtal om familjens ärende under veckomötet

1. Konsulterande socialarbetaren berättar hur samtalet går till, om det inte är bekant från förut.
2. Den ansvariga socialarbetaren och familjemedlemmarna beskriver familjens situation och ämnet de vill att det reflekterande teamet ska diskutera. (ca 10-15 min)
3. Det reflekterande teamet lyssnar och när det blir deras tur, samtalar de sinsemellan
4. Konsulterande socialarbetaren för samtalet tillbaka till den ansvariga socialarbetaren och familjen och de berättar vad de hörde i reflektionen och vilka tankar det väckte hos dem.

-
- 5. Den konsulterande socialarbetaren öppnar samtalet för alla deltagare om tankar som väckts och vilka följande steg kunde vara.
  - 6. Ibland, inte alltid, görs en verksamhetsplan över hur samarbetet med familjen fortsätter. Koordinatorn fungerar som sekreterare och dokumenterar kort och sammanfattat vad man kommit överens om.
  - 7. Avslutningsvis säger deltagarna hur de upplevt samtalet.

ORDNINGSDOMÄNEN (Domain of production)

FÖRSTÅELSEDOMÄNEN (Domain of explanation)

TILLITS- OCH ESTETIK- DOMÄNEN (Domain of esthetics)

Frågor till den ansvariga socialarbetaren inför veckomötet

- Vilken är min relation till barnet?
- Vem hör till barnets naturliga och professionella nätverk?
- Hur ser barnet och dess vårdnadshavare på mig, min profession?
- Hur ser de på organisationen jag representerar, min position i den?
- Vem i barnets och familjens nätverk har den bästa kontakten med barnet? Vilken professionell, läraren, specialläraren, kuratorn? Stödpersonen? Familjearbetaren?
- Hur handskas jag med makt? Min egen och andras?

SYSTEMISKT TÄNKANDE

Man stannar upp för att tillsammans med klienterna och samarbetskumpanerna diskutera olika system som bildas av frågor gällande familjelivet, kommunikationen och vardagliga förhållanden, som för barnen, de unga och familjerna känns viktiga.

RELATIONELLT ARBETE

Man skapar omständigheter, Som gör det möjligt att tillsammans utforska och hitta en gemensam förståelse.

Frågor och ärenden i familjers, barns och ungas liv som syns ovanför ytan

Förutfattade
meningar

Människorelationer

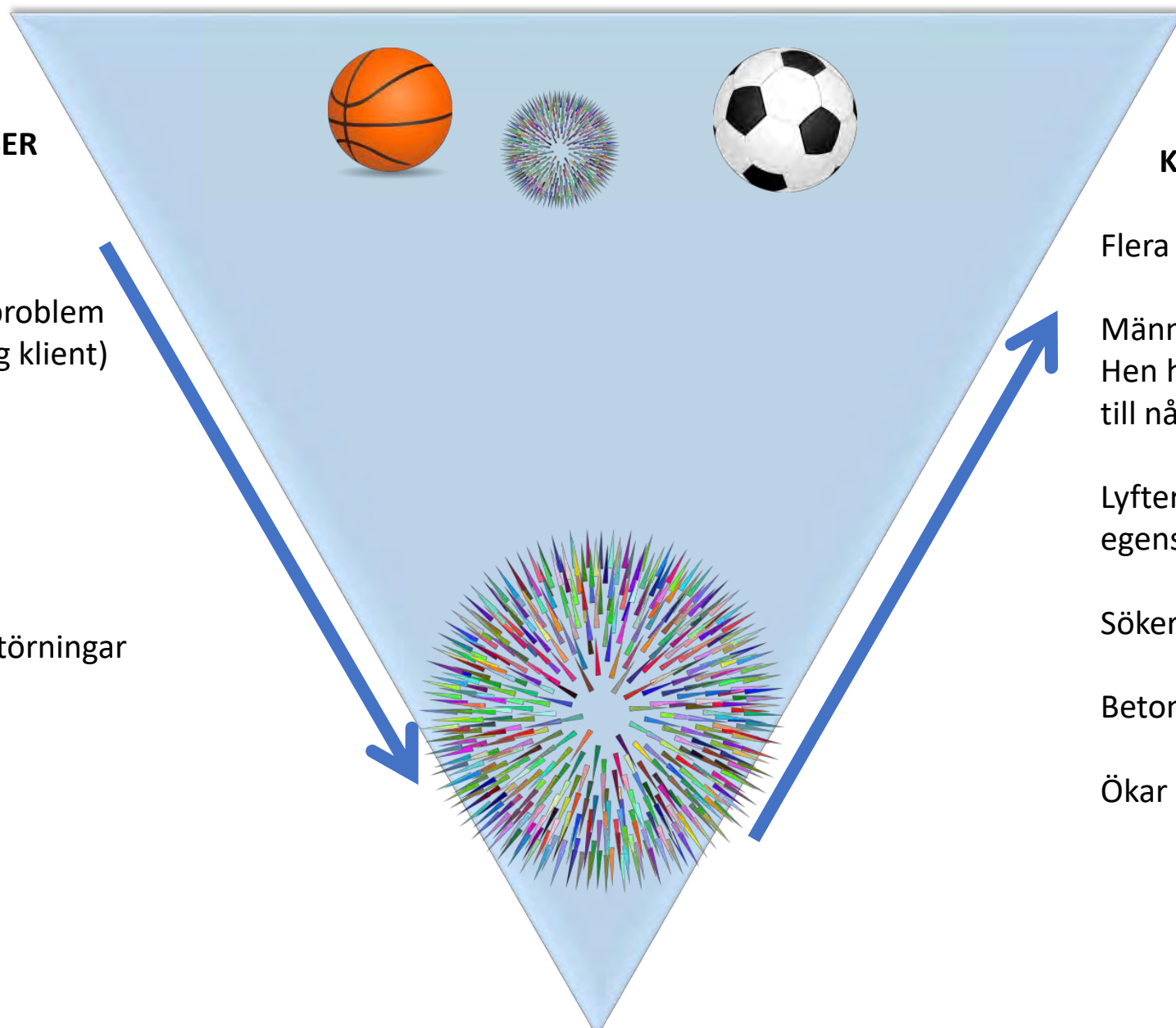
Beteende, verksamhet

Systemen under ytan, som bildas och upprätthålls av rådande relationer och omständigheter

Vardag och omständigheter, barnets, den ungas och Familjens vardagliga omgivning.

Resurser, belastande faktorer

Förhållanden

PROBLEMBERÄTTELSE

- Svartvita
- Människan är lika med sitt problem (alkoholistmamma, besvärlig klient)
- Generaliserande (X är sådan, De gör aldrig...)
- Alternativlösa
- Lyfter fram patologier och störningar
- Snävt tänkande
- Låsta positioner
- Ökar hopplösheten

KONSTRUKTIVA BERÄTTELSE

- Flera nyanser
- Människan är inte ett problem, Hen har en problematisk relation till något
- Lyfter fram skillnader (X har en sådan egenskap, men hen är också ofta...)
- Söker alternativ och nya synvinklar
- Betonar styrkor och möjligheter
- Ökar hoppfullhet

Problembeskrivelser drar fokus till det man upplever som problematiskt

Samverkande hjälpkarta

När allt är bra/vad eftersträvar man?

Vad oroar / står som hinder för en bra situation?

Vad kunde hjälpa? Vad finns det för resurser? Av vem kunde man få hjälp?

Med hurudana steg går vi vidare/Vad kommer vi överens?
Vem gör vad?

Intensivt nationellt utvecklingsarbete

- Institutet för hälsa och välfärd – THL – samordnade och utvecklade det systemiska arbetssättet för barnskyddet åren 2017-2022 Nätverket för systemiska utbildare fortsatte från år 2023 i THL:s regi

Systemiska barnskyddsteam i Finland

- År 2021 användes det systemiska arbetssättet i 22 välfärdsområden i Finland. Totalt fanns det 220 team i hela landet.
- Klienterna var inbjudna till systemiska team, som regel 26 % och ibland 70 %, 4 % aldrig.
- År 2021 hade personal i barnskyddets samarbetsnätverk utbildats i det systemiska arbetssättet. (Barnpsykiatri, kuratorer, missbrukare etc.)
- För att garantera att modellen förankras i servicen fanns det, enligt en nationell enkät, lokala styrgrupper i 48 % av välfärdsområdena.
- Den systemiska verksamhetsmodellen ingår i välfärdsplanerna i 50 procent av välfärdsområdena.
- I en nationell enkät om orsaker till att socialarbetare stannar kvar i barnskyddet gav 59 % som svar det systemiska arbetssättet. I en ny enkät 2023 var svaret på samma fråga 43 %. (Yliruka 2022; 2023)

Stor administrativ omorganisering av välfärdstjänsterna i Finland år 2023

- Ansvaret för att ordna social- och hälsovården överfördes 2023 från kommuner och samkommuner till 21 välfärdsområden, Helsingfors stad och HUS-sammanslutningen och välfärdsområdena rapporterar nu sina ekonomiska uppgifter för första gången.
- Ingen nationell styrning av det systemiska barnskyddsarbetet, arbetet utvecklas olika inom välfärdsområdena

Vad säger forskningen om den systemiska verksamhetsmodellen inom barnskyddet?

- Inom det systemiska barnskyddet tillämpas relationsbaserade arbetsmetoder. Det finns gott om internationella forskningsbevis på deras effektivitet. I Finland har de första stegen i tillämpandet av modellen utvärderats i en rapport från Institutet för hälsa och välfärd. Aaltio, E. & Isokuortti, N. (2019) [Systemisen lastensuojelun toimintamallin pilotointi: Valtakunnallinen arviointi](#) Raportti 3/2019. Helsinki: THL.
- Isokuortti, N., & Aaltio, E. (2020). [Fidelity and influencing factors in the Systemic Practice Model of children's social care in Finland](#). Children and Youth Services Review 119, (2020).
- Aaltio, Elina (2022) [Effectiveness of the Finnish Systemic Practice Model for children's social care. A realist evaluation](#).
- Yliruka, Laura; Alho, Sirkka & Petrelius, Päivi (2023) [Systemisen lastensuojelun toimintamallin vaikuttavuutta etsimässä](#). Yhteiskuntapolitiikka 1.

Det systemiska barnskyddet på nationell nivå idag

- Ett nationellt nätverk för systemiska utbildare träffas på Teams varannan månad för en timme.
- Ett nationellt nätverk för systemiska familjeterapeuter träffas på teams varannan månad.

Det systemiska barnskyddsarbetet inom Helsingfors stad

- 24 barnskyddsteam
- 3 team specialiserade på ungdomsbrottslighet
TOIVO-teamen (HOPP –teamen)
- 1 Team specialiserat på spädbarn
- VARPU-teamet (Teamet för tidigt ingripande)
- 3 Team inom familjesocialt arbete

Psykoterapeuternas (Familjeterapeuternas) team

-
- Ledande psykoterapeut
  - 2 heltidsanställda psykoterapeuter
  - 4 deltidanställda psykoterapeuter

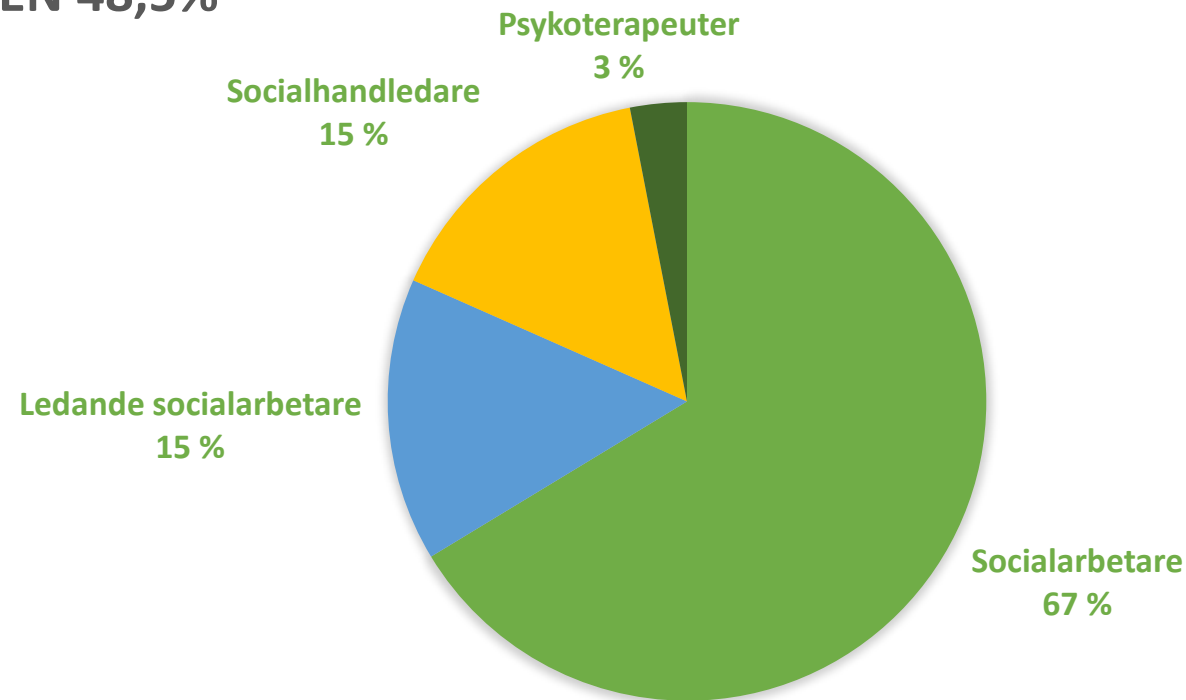
Familjeterapeutens uppgifter

- Delta i det reflekterande teamet och att komma med systemiska synvinklar under samtalet
- Stöda socialarbetarna i att skapa relationer till klienterna, ibland komma med som arbetspar
- Utbilda och fortbilda anställda
- Träffa föräldrar och familjer med principen "Ett samtal i taget"
- Stöda biologiska föräldrar
- NVR (Non violent resistance) för föräldrar och vårdnadshavare

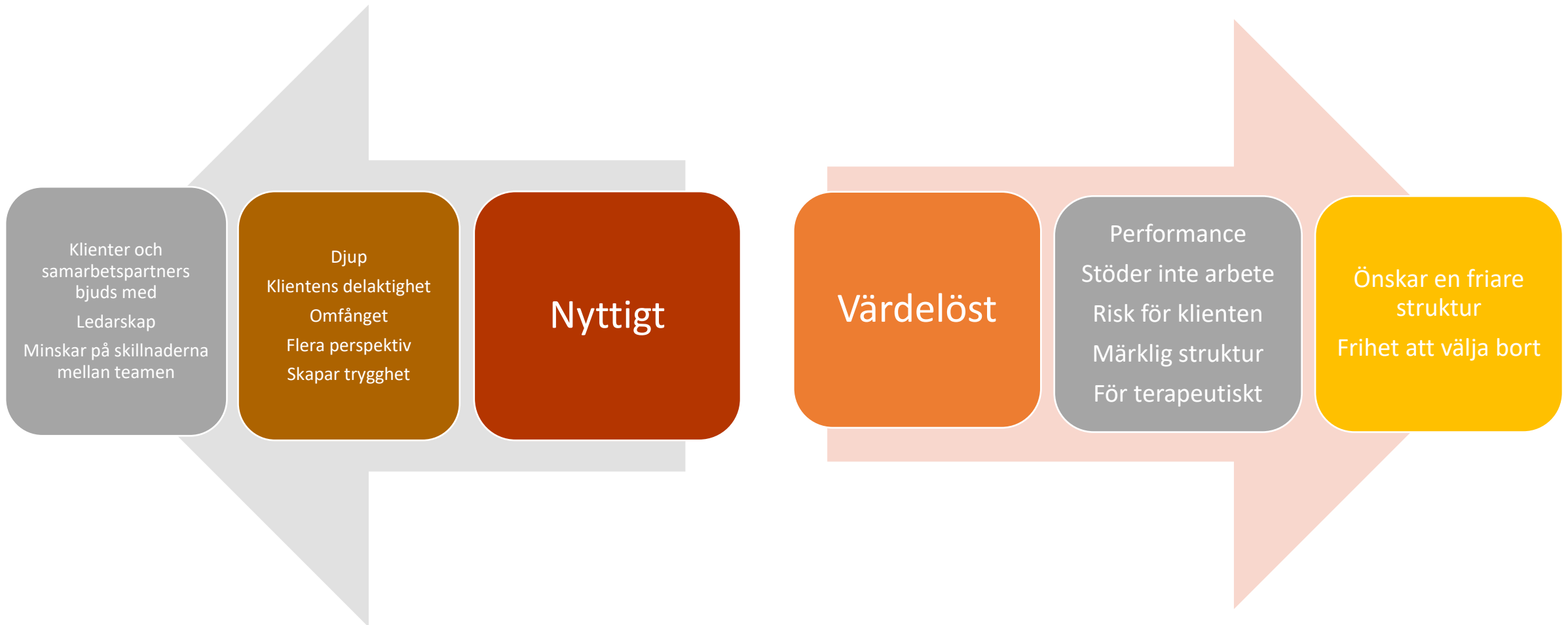
Enkät till socialarbetarna inom barnskyddet i Helsingfors stad våren 2025 om det systemiska arbetet

SVAR N= 117

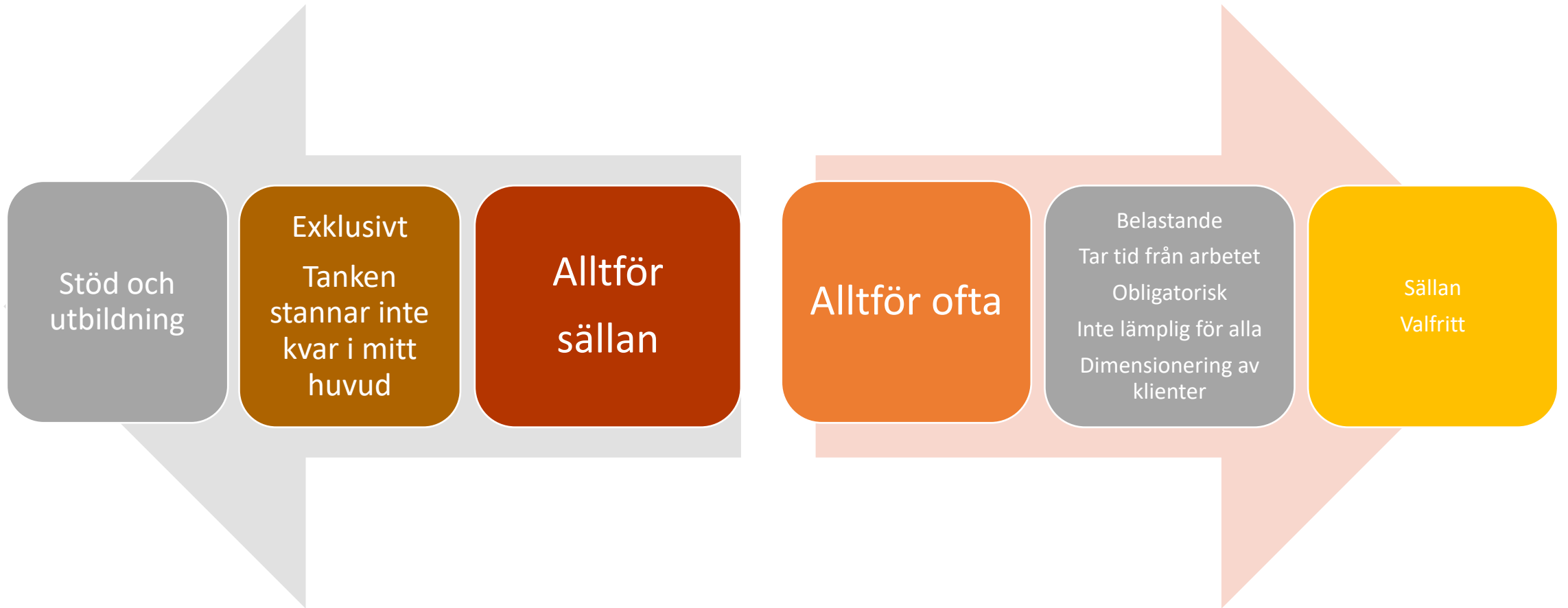
SVARSPROCENTEN 48,5%

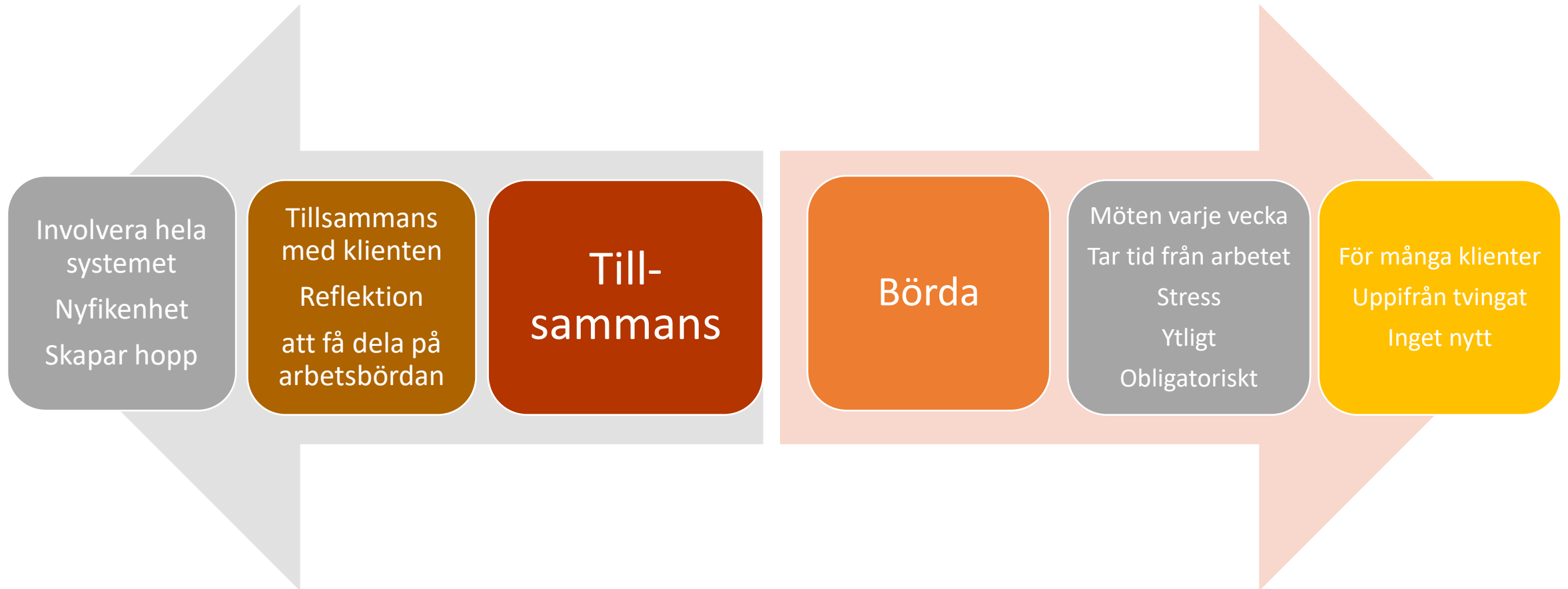
Veckomötet = systemiska arbetssättet

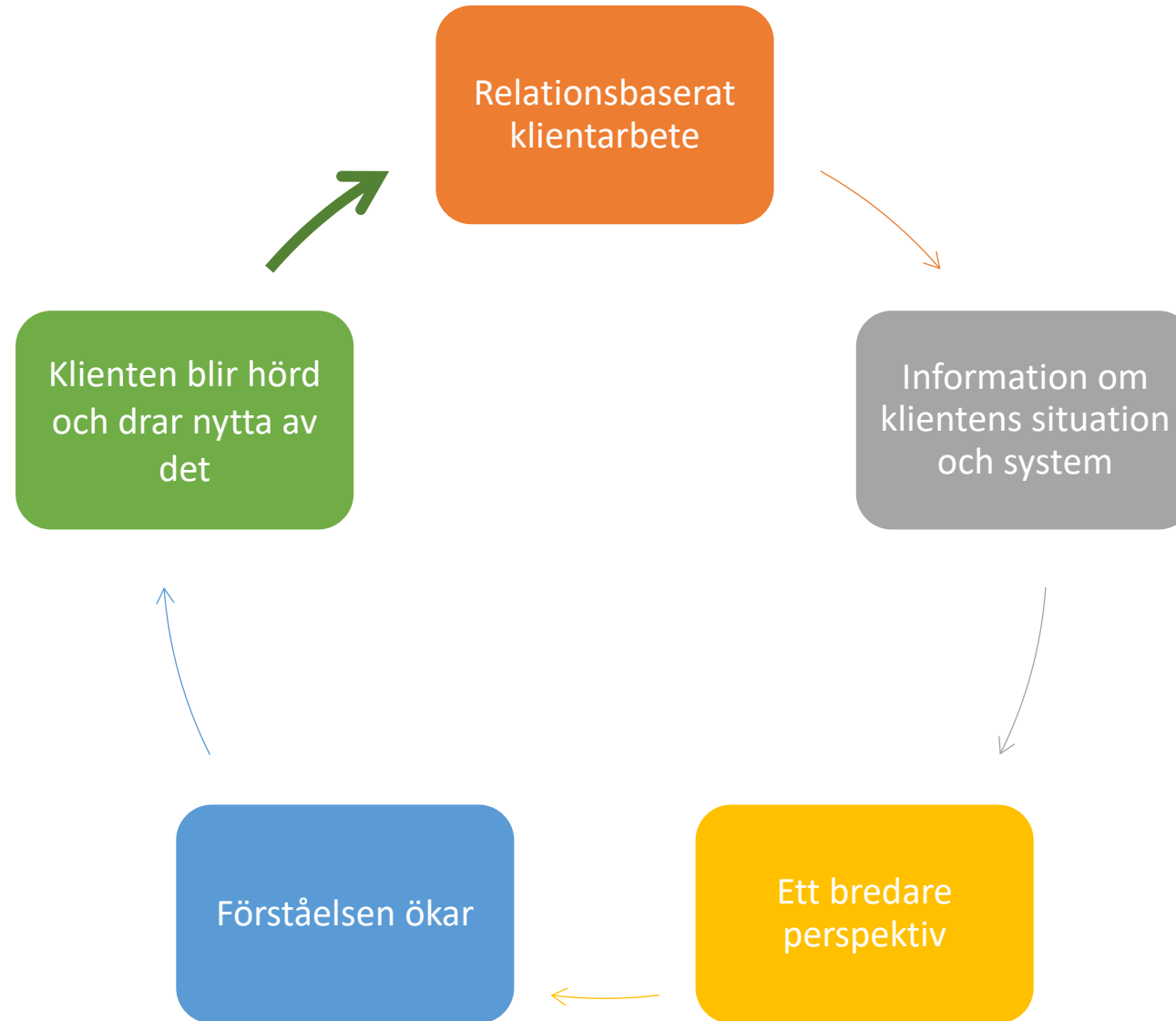
Veckomöte

Vad betyder det systemiska arbetet för dig?

Vad fungerar när det fungerar?

Artiklar och rapporter

- Bostock, L. et. al.(2022) Why does systemic supervision support practitioners' practice more effectively with children and families? Children and Youth Services Review. Ol 142
- Fagerström, Katarina; Rautiainen, Eija-Liisa (2023) [Lastensuojelun systemisen toimintamallin kouluttajakoulutuksen kehityskaari ja vuoden 2022 kouluttajakoulutuksen arviointi](#). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Työpaperi 13/2023.
- Yliruka, L. & Tasala, T. (2022) [Lastensuojelun systemisen toimintamallin kansallinen tilannekuva vuonna 2021](#). Tutkimuksesta tiiviisti 09/2022. Helsinki. THL.
- Petrelius, P., Yliruka, L. & Miettunen, N. (2021) [Systemisiä kokeiluja – kohti jatkuvaa yhdessä oppimista](#). Työpaperi 7/2021. Helsinki: THL.
- [Isokuortti, N. \(2023\) Understanding implementation in child and family social work: Process evaluation of the Systemic Practice Model in Finland](#)
- ,Helsinki: [Helsingin yliopisto](#). Doctoral dissertation.
- Isokuortti, N., & Aaltio, E. (2020). [Fidelity and influencing factors in the Systemic Practice Model of children's social care in Finland](#). Children and Youth Services Review 119, (2020).
- Petrelius, P.; Uutela, A. (2020) [Systemisen lastensuojelun toimintamallin käyttöönotto ja juurruttaminen: Konsultoivien sosiaalityöntekijöiden kokemuksia](#). THL:n työpapereita 2020: 24.
- Civil, T.; Abrahamsson, O.; Mäki-Fossi, S. & Miettunen, N. (2019) [Systeminen lastensuojelu monitorimijaisuuden ja osallisuuden varmistavana verkostotyönä](#). Työpaperi 34/2019. Helsinki: THL.
- Aaltio, E. & Isokuortti, N. (2019) [Systemisen lastensuojelun toimintamallin ydinelementit. Kuvaus asiakas tason ydinelementeistä, tavoitteista ja toimintamekanismeista](#). Työpaperi 33/2019. Helsinki: THL.
- Alhanen, K.; Lavila, P.; Kangas, M.; Lamppula, T. & Petrelius, P. (2019) [Systemisen muutoksen johtaminen lastensuojelussa – Opas esimiehille ja johtajille](#). Opas 5/2019. Helsinki: THL.
- Civil, T. (2019) [Lapsen ja perheen kohtaaminen lastensuojelun avoimuudessa – tarkastelua systemisestä näkökulmasta](#). Teoksessa P. Petrelius & P. Eriksson (2018): Uudistuva lastensuojelu – kohti asiakkaiden ja ammattilaisten yhteistoimintaa. Työpaperi 32/2018. Helsinki: THL.
- Mäki-Fossi, S. & Lindholm, L. (2019) [Maakunnallistuva lastensuojelu tienristeyksessä – tienviittoja systemiseen lastensuojeluun](#). Teoksessa P. Petrelius & P. Eriksson (2018): Uudistuva lastensuojelu – kohti asiakkaiden ja ammattilaisten yhteistoimintaa. Työpaperi 32/2018. Helsinki: THL.
- Lahtinen, P., Männistö, L. & Raivio, M. (2017) [Kohti suomalaista systemistä lastensuojelun toimintamallia. Keskeisiä periaatteita ja reunaehtoja](#). Työpaperi 7/2017. Helsinki: THL.
- Fagerström, K. (2016) [Ihmissuhteita rakentava ja ylläpitävä lastensuojelu. Hackneyn malli ja systeminen käytäntö lastensuojelutyössä](#). Työpaperi 42/2016. Helsinki: THL.

Systemiskt klientarbete i barnskyddsarbete

- Agget, Percy & Swainson, Mary & Tapsell, Dave (2015) “Seeking permission”: an interviewing stance for finding connection with hard to reach families. Journal of family therapy (2015) 37: sivut 190-209
- Lang, Peter & Little, Martin & Cronen, (1990) The systemic professional. Domains of action and the question of neutrality. Human systems vol. 1.
- Madsen, William C & Gillespie, Kevin (2014) Collaborative Helping, Wiley
- Mason, Barry (2008) Towards Positions of Safe uncertainty. Human Systems: The Journal of Systemic Consultation & Management. Vol. 4. 1993, COLFTRC & KCC. Sid.189-200
- Young, Jeff (2023) No Bullshit Therapy, Routledge